

Szederjei Ákos: A vad etetése, óvása, befogása

Mező- és erdőgazdaságunk nagymérvű fejlődése új helyzetet teremtett a velük közös területen folyó vadgazdálkodás számára is és az új helyzetben a vad életfeltételei jelentős mértékben megváltoztak.

Az 1930-as évekhez viszonyítva a vad ma jóval kevesebb táplálékhoz jut élőhelyén, sokkal kevesebb természetes búvóhelyet talál és szaporulatát is sokkal több veszély fenyegeti. Ezért a vad etetésére és óvására sokkal nagyobb gondot kell fordítani a vadgazdának mint eddig, hogy vadgazdálkodása az új adottságok mellett is eredményes lehessen. Egyébként a gondosabb vadetetésre nem csupán a vad érdekében, hanem a mező- és erdőgazdaságban fenyegető vadkárak megelőzése, illetve lecsökkentése érdekében is nagy szükség van. *Szederjei Ákos* könyvének éppen az ad különös jelentőséget, hogy a vadgazdálkodás jelenleg legfontosabb és legidősebb feladatainak megoldásához nyújt hathatós segítséget. Részletesen — helyenként talán még túl aprólékosan is — ismerteti a vad tápanyag-, illetve táplálékigényét és kielégítésének módját a legkülönbözőbb adottságok és lehetőségek között. Megtanulja belőle a vadgazda, hogy az egyes takarmányfélésekkel milyen mértékben elégíti ki a vad különféle tápanyagigényét és így az eddiginél sokkal céltudatosabban szolgálhatja a vad igényeit. Arra is kellő útmutatást nyújt a könyv, hogy a mező- és erdőgazdaság érdekszerelme nélkül milyen növényzet létesítésével biztosíthatunk a vad számára megfelelő védelmet nyújtó búvóhelyet. Részletesen kitér a szerző a vadászterület-berendezések szakszerű létesítésére, azok karbantartására és használatára is és hogy a vadvédelem tökéletes legyen, a szőrmés és szárnyas állati kártevők számának eredményes csökkentéséhez is igen hasznos útbaigazítást nyújt.

Az évről évre szükséges hazai vérfelfrissítés, telepítés, valamint élővad-exportunk sikeres lebonyolításának alapja a jólvégzett élővadbefogadás. Ehhez is igen hasznos segítség *Szederjei Ákos* könyve, melynek minden hivatásos vadász és vadásztársasági tag könyvtárában helyet kell biztosítani.

Dr. Bertóti István

Szovjet lapszemle 1962 július–december

A szovjet szaksajtó egyik sokat tárgyalt kérdése az erdőhasználat szervezése, és jelenleg a fakitermelés gépesítésének a felújulás biztosításával összhangba hozása. Az SZKP XXII. kongresszusa, a fakitermelő ipar és az erdőgazdaságok szervezeti egységének létrehozása, valamint a természetvédelmi törvény megjelenése óta a folyóiratok több fakitermelési technológiát írnak le, amelyeket *N. Sz. Hruscsov* az SZKP Központi Bizottsága novemberi plénuma előtt elhangzott beszámolójának következő megállapítására hivatkozva közölnék: „Védjük az erdőt, mert az erdő nemzeti kincs és ezzel a kincssel ésszerűen kell gazdálkodni.”

A tarvágásokban az újulat megőrzésére tekintettel helyileg kialakított eljárások és fő jellemzőik a következők: a kosztromai vagy Gyenyiszov-féle eljárással a vágáspásztákban a fákat alátét fára döntik, a közelítő úton álló traktorra kötegen húzzák rá és tővel előre közelítik; az udmurti eljárással a fát csúcsával a közelítő útra döntik és úgy közelítik, hogy a traktorra a fa koronájával fekszik fel; a szkorodumi eljárásban a gallyazott szálfákat a vágásterületen létesített két úton közelítik.

Bár a múlt év második felében ezekről az eljárásokról és az alkalmazott gépekről több cikk jelent meg, ezt az időszakot azonban inkább a felújítógátások előtérbe kerülésével jellemezhetjük. A fakitermelési övezet erdeibe való bevezetésükre az

év első felében már I. Sz. Melehov felhívta a figyelmet, majd N. E. Gyekatov (1) közölt cikket „*Ésszerűsíteni kell az erdőhasználatot*” címmel.

Gyekatov professzor rámutat arra, hogy a fakitermelési (III. csoportba sorolt) célt szolgáló erdőkben állandó üzemű fakitermelő és feldolgozó kombinátokat állítottak és állítanak fel még a tervidőszak folyamán, amelyeket körzetükből folyamatosan kell ellátni megfelelő nyersanyaggal. Az erdőségek olyan vegyeskorú állományok, amelyeket egyrészt előregedett, másrészt intenzív növekedést felmutató nemzedékek alkotnak. Ezekből tarvágással a túltartott és a vágásérett fákkal együtt kitermelik a középkorú és a fiatal egyedeket is. Ez utóbbiakból ma az iparnak kevés a haszna, s emellett időelőtti kitermelésükkel elveszti jövőbeli nyersanyagbázisát. N. E. Gyekatov ezért azt javasolja, hogy a fakitermelési célt szolgáló természetes erdőkbe a biológiai és a gazdaságossági szempontból is egyaránt megfelelőbb szálaló, illetve felújító vágásokat vezessék be, amelyekkel a növedéket már nem adó fák gyorsabban és nagyobb területről termelhetők ki, mint tarvágással, ugyanakkor eltávolításukkal az erdő egészségi állapota is javul, valamint a felújítás is könnyebben és olcsóbban oldható meg. A kísérletek és az üzemi gyakorlat már bebizonyította, hogy a felújítógátások korszerű technikával is végezhetők. Bevezetésük a faipari kombinátok körzetében nemcsak célszerű, hanem szükséges is. A sűrűn lakott területek erdeiben, amelyek mind védelmi, mind fahasználati célt szolgálnak, a növedékgyarapításnak is a felújító- és szálalógátások felelnek meg a legjobban. A kifejezetten védő és védelmi rendeltetésű erdőkben pedig magától értetődően csak ezeknek a vágásmódoknak van létjogosultságuk.

A felújítógátások vonatkozásában általános irányít meg határozó cikket közölt A. I. Zvierdisz (2). A Lett SZSZK-ban a felújítógátásokat először 3 kincstári erdőbirtok lucfenyveseibe vezették be. Ezek üzemtervei 1860-tól megvannak és adataik, valamint az utóbbi évek tapasztalatai lehetővé tették előnyeik és hátrányaik értékelését. A mérlegelés alapján a lett erdőgazdasági és faipari minisztérium elrendelte, hogy a véghasználati fatömegnek legalább 5%-át felújító- és szálalógátásokkal kell kitermelni. Ez az arány évről évre növekedni fog, míg legalább 20—25%-ot nem ér el.

A felújítógátásokkal kapcsolatban megjelent cikkek főleg lucfenyvesekben alkalmazott technológiákról szólnak, amelyeket általában csoportos felújítás esetén a térbeli rend és a meglévő fakitermelő gépek alkalmazása jellemez.

A legbehatóbb kísérletet a mosztovi és a kresztesi fakitermelő telepeken három kutatóintézet folytatta. Erről mind a Lesznoje Hozjajstvo (3), mind a Lesznaja Promüslennosztj (4) beszámolt. A kísérletet annak megállapítására végezték, hogy lehet-e felújítógátást végezni a sorozatban gyártott fakitermelő gépekkel és általában ugyanazokkal a módszerekkel, amelyeket a tarvágások során alkalmaznak. Három helyen állítottak be kísérletet, egyet elegenden lucfenyvesben, kettőt pedig nyírral, rezgőnyárral elegyes lucfenyvesben. Az állományok 0,8 záródásúak, I—II. termőhelyi osztályúak voltak, a felső szint fájának kora 75—120, az alsó szinté 35—45, az újulaté pedig 3—15 év volt. Tekintettel az állományokban volt 100—300 m²-es lécekre, az egyenletes és a csoportos megbontás kombinációját alkalmazták. 2—5 ha-os vágásterületeket jelöltek ki, ezeket 50—40 m széles vágáspáasztákra osztották, beleértve a köztük létesített állandó közelítő utakat. A vágáspásztá szélességét annak figyelembevételével határozták meg, hogy a pászta közepén álló átlagtörzs 45°-os szögben csúcsával a közelítő útra legyen dönthető. A pásztákon belül vágásra jelölték ki az állomány fiatalabb részének fejlődését zavaró elhalt és károsodott fákat, a kis növedéket felmutató, valamint a vastag, a természetes vágásérettséget elérő fákat. A nagykoronájú, túltartott hibás fák egy részét meggyűrűzték és lábón hagyták, mivel a döntés során az újulatban nagy kárt okozhattak volna. Az első beavatkozás során a fatömeg 31, 33 és 46,5%-át szedték ki. A kitermelés folyamán először a vékony, majd a vastag anyagot termelték ki. Ez utóbbi irányított döntéséhez a CNIIME által szerkesztett hidraulikus döntőket, a vékony egyedekéhez pedig döntővillát alkalmaztak. A nagy koronájú lombfákat a vágáspásztában gallyazták le. A kidöntött fákat a TDT—40 és a TDT—60 traktorokkal a vágásterület két végén felállított rakodókra közelítették, ahol daru és a közelítő traktor segítségével terheltek fel gépkocsikra. A munkát 5—7 főből álló komplex brigád végezte. Egy fő napi teljesítménye 6,3—7,4—7,2 m³ volt, valamivel kevesebb, mint tarvágásban. A kitermelés során a lábón maradt fák 2%-a sérült meg a tövön, az eltört fiatal fák aránya 1% volt.

Ma világviszonylatban általános érdeklődés tárgya a tuskóirtásos döntés. Ennek gépeire vonatkozóan átfogó áttekintést adott I. V. Kesszely (5), kezdve az őserdők irtására készült amerikai gépóriásokon és végezve a Kreutzinger—Matus-féle lengyel gépcsoporton.

A Szovjetunióban a tuskóirtásos döntés megfelelő technológiájának kialakítása céljából Karéliában túltartott erdeifenyvesekben végeztek kísérletet (6), amikor ötféle megoldást próbáltak ki. Ezek közül legmegfelelőbbnek a tolólemezzel ellátott SZ—80 traktorral való döntés és közelítés bizonyult. Vizsgálták a felterhelés, a kiszállítás és a leterhelés technológiáját is, és ezzel kapcsolatban a gyökereknek a talajtól való megtisztítását. A kipróbált eszközök közül rázókalapáccsal érték el a legjobb eredményt. Ezt a megemelt gyökérzetű fa gyökfőjére helyezték és a 24—52 cm gyökfő átmérőjű fát 0,05—0,28 perc alatt tisztították meg a fagyott talajtól. Általában azonban megállapították, hogy a tuskóirtásos döntéshez olyan speciális gépre van szükség, amely a döntést, a gyökérzetnek a talajtól megtisztítását és a fáknek kőtegekbe hordását elvégzi.

Ukrajnában a tuskóirtásos döntéshez, a fa közelítéséhez és rakodásához az SZ—100 vagy más megfelelő traktorra függeszthető hidraulikus működésű berendezést alakítottak ki (7). Döntő, illetve tuskókiemelő szerkezete 4 villából áll, amit a motorház felett levő, ugyancsak 4 villából álló szerkezet egészít ki. A 4—4 villa egymás felé, illetve fel- és lefelé fordításával markoló jön létre, amelyet a kidöntött fa közelítéséhez és rakodásához vesznek igénybe.

A nevelővágásoknak technológiai terv alapján való végzéséről M. Buzoverov (8) írt. A terv a munkanapokat, a választékkihozatalt és a munkamenetet tartalmazza. A munka kezdete előtt az erdőtagra kialakítják a megfelelő utakat. A beavatkozással érintett területet sávokra osztják és ezeken belül döntik ki a kijelölt fákat. A munkát 6 főből álló komplex brigád végzi, ebből 3 segédmunkás. 2 fő benzinnemű motoros fűrészrel dönt, 2 fő egy lóval közelít, 2 fő pedig ugyancsak motoros fűrészrel hosszol, darabol, sarangol, ill. rakásol. A tapasztalatok szerint a munka termelékenységébe tisztításban 8%-kal, törzskiválasztó és növedéfköszítő gyérintésben 22—24%-kal volt nagyobb, mint a régi módszerrel.

Az előhasználatok során kapott apró szerfa és tűzifa rakodásához önfelterhelő gépeket alkalmaznak (9). Az egyik a gépkocsi platóján forgó daruként működik. Két-dobos csörlője közül az egyik dob a gém, a másik pedig a teher emelésére szolgál. A másik önfelterhelő gépet ugyancsak gémmeel, valamint hidraulikus markolóval is ellátták. A tűzifa és a rövid választékok rakodásához konténereket is kialakítottak, amelyeket a gépkocsi platójára a vezetőfülké mögött elhelyezett csörlő segítségével billenő hídon raknak fel.

A fakitermelési technológiákkal kapcsolatban még megemlítiük *F. I. Liszicskin*-nek (10) a *széltörött állományok balesetmentes kitermelésére* kidolgozott technológiáját. A cikk a munkaszervezetet, a fennakadt fák levételének módjait és az orkán sújtotta, egymásra döntött fák kitermelését tárgyalja. A kis komplex brigád döntőmunkásból és ennek segédmunkásából, valamint traktorosból áll. A döntőmunkás motoros fűrészrel és kézi csörlővel dolgozik. A kitermelést a széltörés irányára merőlegesen kitűzött pászttájakban végzik.

A fakitermelési övezetben a vágásterületek felújításával foglalkozó cikkek közül kettőt említünk meg. Az egyikben (11) különböző talajművelő gének (PLP—135, PKL—70 eke, lápi függesztett cserjeirtó, D—210B tuskóirtó, D—259 buldozer, SZ—80 és DTT—40 traktor) munkájának minősítéséről számolnak be. Az általános következtetés az, hogy a gépek többsége csak kedvező vízázódású talajokon válik be. A fakitermelési övezet ki nem tisztított vágásterületein, változó talajvíz-szint esetén munkájuktól egyformán jó eredmény nem várható. A másik cikk (12) ki-tuskóztalan vágásterületek erdősítéshez történő talajelőkészítéséről szól. A talajt különböző módon, különböző gépcsoportokkal készítették elő. A vízből talajokon a legjobb eredményt a PLP—35 ekével érték el, amellyel 2—3 m-enként barázdákat, ill. bakhákat készítettek. Az üde talajt és a régi vágásterületek gyeves talaját tolólemezes tuskóirtóval 10—20 m²-es foltokban művelték meg és ezeken fenyőcsoportokat ültettek. A foltok közötti területet később rezgőnyár és nyír foglalta el. Ez az eljárás bizonyult a leggazdaságosabbnak és a szerző ezt ajánlja a Szovjetunió északi erdőövezetének viszonyaira.

A fátlan területek erdősítésével kapcsolatban Dél-Ukrajnában a *homokfásítás során alkalmazott technológiát* említjük meg (13). Itt elsősorban a traktorral járható gyeves homokot fásítják. A talajt 2,5—3 m széles sávokban, 60—80 cm mélyen, forogás nélkül szántják fel. Erre a célra a DT—54A traktorra függeszthető talajlazítót alakítottak ki, amit a pajdok elleni védekezéshez vegyszerszóróval is elláttak. Az erdősítések ápolásához megszerkesztették a KPN—1,9 tárcsás kultivatort, amelyet egyirányú, vízszintes síkban vágó kapakésszel láttak el.

Ugyancsak *homokon a talajművelés mélységének az erdeifenyő megeredésére és növekedésére kifejtett hatása* megállapítása céljából a Zaporozsje-terület két erde-

szetében azonos erdőtenyészeti viszonyok között állítottak be nagyüzemi kísérletet (14). Az egyik helyen a talajt 1 m széles sávokban 1960. júniusban a PL—70 ekével 30 cm mélyen felszántották, júliusban pedig altalajlazítóval a művelés mélységét 70 cm-re növelték, egyidejűleg a talajba HCH-t is bevitték. Szeptemberben tárcsáztak. A megművelt talajsávok között 2 m volt a távolság. Az ültető gödrök $2 \times 0,6$ m-es hálózatban helyezkedtek el. A másik erdészetben a művelés mélységét nem növelték. 1961 tavaszán ültettek és a telepítést mindkét kísérleti területen egyszázötven ötször kapálták. Ugyanezen év őszén megállapították, hogy a mélyművelésű (70 cm) talajon a telepítés megeredése 17%-kal, a csemeték magassága 38%-kal, a gyökök átmérő 33%-kal, a főgyökér hossza 142%-kal, a magassági növedék pedig 50%-kal volt több, mint a sekély művelésű (30 cm) talajon. Ebben a gyökérzet a nyáron kiszáradt felső rétegben volt található. A mélyen művelt talajban a gyökérzet a nyári szárazság előtt elérte a viszonylag állandó nedvességű talajréteget. A cikk szerzője megállapítja, hogy bár mély talajművelés esetén a ha-onkénti telepítési költség csaknem másfélszer több, mint ha a talajt sekélyen művelték volna meg, de a kiváló megeredés és a jó növekedés ezt a ráfordítást megérdemli és megtéríti.

A félév anyagában jelentős súllyal szerepelt az erdőrendezés és az erdőbecslés fejlesztése is. Az erdőrendezés soronlevő feladatairól szóló cikk (15) megállapítja, hogy az erdőrendezést végző „Leszoprojekt” a kutatóintézetekkel együttműködésben az utóbbi időben már számos intézkedést tett az erdőrendezés minőségének javítása és ezzel az erdőgazdálkodás belterjességének növelése érdekében. A jövőben azonban még további fejlesztésre van szükség. Egyik fontos feladat a fatömeg meghatározási módszer javítása. Ennek közvetett úton, rendszerint a záródás — az erdőbecslés egyik legmeghatározatlanabb fogalma — figyelembevételével való meghatározása pontatlanságra ad lehetőséget. Mivel az erdőbecslésben a kevésbé megbízható korrelációkról olyan megalapozott egyenletekre kell áttérni, amelyekkel a fák és az állományok növekedésének dinamikája az erdőben végzett mérések alapján megállapítható, a fatömegbecslésben is az eddigi módszerekről át kell térni a területegységen levő törzsszám és az átlagtörzs méretei közötti matematikai törvényszerűségeken alapuló eljárásra.

A fejlesztésben különösen nagy szerepe van a légi fotogrammetriának, a mérő és optikai műszerek kiterjedt alkalmazásának és tökéletesítésének, az elektronikus számológépek széles körű bevezetésének.

A szovjet szaksajtó ismét behatóan foglalkozott a Bitterlich-féle fatömegbecslési eljárással és módszerrel. Abban a cikkben is, amely „Milyen műszerekre és eszközökre van szüksége az erdőrendezőnek?” (16) címmel jelent meg, első helyen Bitterlich-mérőműszere és az ennek elvén kialakított egyszerűsített szovjet eszközök — így az Anucsin-féle prizma és mérce — állnak.

Foglalkoztak a Bitterlich-féle becslési módszer pontosságával és a módszer további fejlesztésével. Ezzel kapcsolatban a felvételi terület nagysága és a felvételek száma közötti összefüggést (17), valamint a körlapösszeg meghatározási módot vizsgálták, összevetve a törzsenkénti felvétellel kapott adatokkal (18). Az elektronikus számológépek alkalmazása terén egy munkaközösség ismertette az üzemtervek összesítő táblázatainak elkészítésére kidolgozott programot (19). A feldolgozást a T—5 jelű elektronikus számológéppel végezték. A bemutatott lyukkártya 24 rovatot tartalmaz. Több cikk jelent meg a termőhely-térképezésen alapuló erdőrendezésről, ezek közül a litván tapasztalatok érdemelnek figyelmet (20). Itt 1959-ben talajterképezést kezdtek, de a munka során kitűnt, hogy gyakorlati célra ésszerűbb termőhely-típus-térképet készíteni. A termőhelyi egységek határait ezenkívül még az üzemtervi térképre is rávezetik. Egy azonos potenciális termelőképeségű termőhelyi egység alkot egy erdőrészletet, amelynek területe 0,5 ha-nál nem lehet kisebb.

Szaksajtónkban is többször találkozunk főleg a termőhely-térképezéssel kapcsolatban a „potenciális termelőképeség” vagy a „potenciális termőerő” meghatározásokkal. Nem lesz tehát talán érdektelen, ha P. V. Vasziljev (21) professzornak az erdő potenciális és effektív produktivitásáról szóló tanulmányából az erdő fatermelő-képességével kapcsolatos meghatározásokat ismertetjük.

Bevezetőben Vasziljev professzor rámutat arra, hogy mind a mező-, mind az erdőgazdaságban a termelés eredményeit egyrészt a társadalmi termelőerők, másrészt a természetes termőerők (talaj, éghajlat stb.) hozzák létre. A kettő együttes érvényesülését a gazdasági (ökonómiai) termőerő fogalma fejezi ki.

A szovjet erdészeti irodalom egyrészt a természetes termőerő fogalmának megfelelő „az erdő termelőképesége” (proizvogyityelnoszty lesza), másrészt a gazdasági termőerő fogalmának megfelelő „az erdő produktivitása” (produktivnoszty lesza) meghatározásokat használja, az előbbit inkább erdészeti biológiai, az utóbbit pedig

gazdasági és gazdaságtani vonatkozásban. Mivel az utóbbi átfogó fogalom, ennek használata megfelelő; ennek egyik összetevője a természetes termőerő értelmében vett „termelőképeség”.

Az erdő produktivitása — a fő termékre, a fára vonatkoztatva — többféle. A *bruttó produktivitás* azt a fatömeget jelenti, amely egy adott területen bizonyos idő alatt létrejött, beleértve a természetes apadékok és az előhasználatok során kivett fatömeget. Az *effektív produktivitás* a bruttó produktivitásnak az a része, amelyet az ipar a jelenlegi tudományos és technikai szinten felhasználhat, ill. fel kell, hogy használjon. Az effektív produktivitás természetesen nem mindig azonos a ténylegesen kitermelt fatömeeggel.

Az erdőrendezés a produktivitást a ha-onkénti átlagos fatömeeggel és az évi átlagnövedékekkel méri. Ez helyén való is, de rendszerint jóval kisebb értéket mutat, mintha alapul a bruttó produktivitást venné.

A *potenciális produktivitás* az erdő jövőbeli produktivitását jellemzi s ez az erdőtalajnak bizonyos eljárások alkalmazása esetén elérhető természetes termőerőjét fejezi ki. Kétféle lehet: az egyik fajtaját extenzív, a másikat intenzív gazdálkodás esetén elért hektáronkénti átlagos fatömeg és növedék határozza meg.

Vasziljev professzor tanulmányában ezután a Litván SZSZK, valamint néhány erdőgazdaság példáján mutatja be egyrészt a bruttó és az effektív produktivitás, másrészt a potenciális produktivitás és a tényleges használat közötti összefüggéseket 2 évtizedre visszamenőleg.

Befejezésül egy vadgazdasági cikket említünk meg, amely leírja, hogy a pereszlavszki vadgazdaságban az erdőgazdasági üzemtervvel együtt elkészítették a *vadgazdasági üzemtervet* is (22). Ebben vadeltartó területtípusokat határoztak meg a Szövetségi Erdőművelési és Gépesítési Kutató Intézet által kidolgozott osztályozással. Az osztályozás az uralkodó fafajt, az állomány korát, záródását, a termőhelyi viszonyokat, valamint az erdőállomány vadtakarmányozási és vadvédő adottságait veszi figyelembe. Fátlan területeken a két utóbbi tényezőt kivül a növényzetet és a víz-ellátási viszonyokat is értéklik. A vadeltartó terület jóságát a nagyvad számára legkritikusabb idényben meglévő takarmányozási és védő adottságok alapján 5 osztállyal minősítik.

IRODALOM

1. Leszn. Hozj. 8. 19. — 2. Leszn. Hozj. 11. 7. — 3. Leszn. Hozj. 8. 32—35. — 4. Leszn. Prom. 7. 17—19. — 5. Leszn. Prom. 99. — 99. Leszn. Prom. 19. 13—16. — 7. Leszn. Hozj. 10. 60—62. — 8. Leszn. Hozj. 10. 28—30. — 9. Leszn. Hozj. 10. 63—66. — 10. Leszn. Hozj. 10. 87—89. — 11. Leszn. Hozj. 11. 56—59. — 12. Leszn. Hozj. 10. 57—60. — 13. Leszn. Hozj. 9. 74—75. — 14. Leszn. Hozj. 12. 53. — 15. Leszn. Hozj. 12. 5—11. — 16. Leszn. Hozj. 10. 69—71. — 17. Leszn. Hozj. 10. 20—21. — 18. Leszn. Hozj. 10. 21—22. — 19. Leszn. Hozj. 11. 20—25. — 20. Leszn. Hozj. 11. 15—19. — 21. Leszn. Hozj. 0. 49—54. — 22. Leszn. Hozj. 10. 74—75.

Kolossváry Szabolcsné

Hoffmann, D.: *Meghatározza-e a termőhelyet a bükknek magasságon alapuló fatermési osztálya?* (Die Buchen--Höhenbonität — ein Standortswaiser? Allgemeine Forst Zeitschrift, München, 1963. 12. sz.)

Két, termőhelyileg azonos próbaterület-pár példája alapján termőhely-ismereti, állománytörténeti és faterméstani vizsgálatokkal a szerző azt a kérdést világítja meg, vajon a bükknek a magassággal meghatározott fatermési osztálya jelzője-e a termőhelynek. A vizsgálat eredményeként a következőket állapítja meg:

1. A leírt termőhelyeken a bükknek a magasságon alapuló fatermési osztálya nemcsak a termőhelyi jóságot, hanem az állomány kezelését is kifejezésre juttatja.

2. A bükkállományok kezelése a leírt területen gyakran jelentékenyen eltér attól, amire a fatermési tábla készült.

3. Ezek az eltérések jelentős különbségeket okoznak bizonyos körülmények között ugyanazon a termőhelyen a táblának megfelelően és a táblának meg nem megfelelően kezelt állományok fatermési osztályozásában.

4. Így a bükknek magasságon alapuló fatermési osztályozása a termőhely jellemzőjeként csak akkor szolgálhat, ha a minősített állományt egy bizonyos eljárásnak — rendszerint a tábla alapjául szolgálóknak — megfelelően nevelték. Az ettől való olyan eltérés, ami a fatermési osztályt még nem befolyásolja, feltételezhetően a termőhelytől függ. Ezt termőhelyileg azonos és a táblában rögzített módon nevelt próbaterületekkel való összehasonlítás útján kell kipuhatólni. Ilyen próbaterületeknek kell rendelkezésre állaniuk az olyan termőhelyek lehetséges fatermési osztálya-

zásához is, amelyeken nem a táblának megfelelően nevelt állományok állanak, illetve rajtuk faállomány nem is áll.

5. Tervezési célokra valamely termőhelyre vonatkozó lehetséges fatermési osztályozást mindig a nevelési mód meghatározásával együtt kell megadni (pl. bükk II,5 tho. mérsékelt alsó gyérintés mellett).

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Az Országos Erdészeti Egyesület 1963. évi vándorgyűlését Nagykanizsán rendezti. A vándorgyűlés programja:

Július 11-én este érkezés Nagykanizsára, elhelyezkedés a szálláshelyeken.

Július 12-én 9,30-kor Kaán Károly emléktáblájának megkoszorúzása.

10 órakor a vándorgyűlés megnyitása a Városi Művelődési Házban.

Dr. Madas András elnöki megnyitója és beszámolója az Egyesület munkájáról.

Az 1963. évi „Bedő Albert”-díjak kiosztása.

Németh László igazgató ismerteti a Délzalai Állami Erdőgazdaság munkáját és jövőbeni feladatait.

Andor József főmérnök előadást tart „Bükkgazdálkodás és feltárás a Délzalai Állami Erdőgazdaság nagy termőképességű bükköseiben” címmel.

Hozzászólások, vita.

Ebédszünet.

15 órakor az Egyesület vezetőségválasztó közgyűlése.

17,30-kor *dr. Balassa Gyula* miniszterhelyettes, az OEF vezetője megnyitja a Délzalai Állami Erdőgazdaság és az Egyesület helyi csoportja által a Városi Múzeumban rendezett erdészeti kiállítást.

20,30-kor vacsora és ismerkedési est a Városi Művelődési Házban.

Július 13-án Nagykanizsa—Vétyem—Istvánd—Bázakerettye—Bucsuta—Bánkürtös—Nagykanizsa útvonalon az Erdőgazdaság erdőfelújítási és erdőfeltárási munkájának tanulmányozása.

A fásítási szakosztály a helyi csoportok küldötteinek bevonásával a fásítási tipológiai és technológiai utasítástervezetét vitatta meg, s ennek eredményeként javaslatot állított össze a további munkákra. A szakosztály javaslatot készített a vízgazdálkodási célokat szolgáló erdők és fásítások szakmai irányítására is.

*

Az oktatási bizottság az Erdészeti és Faipari Egyetem, az erdészeti technikumok és az ásatthalmi szakiskola tantervének bírálatával foglalkozott. Munkája eredményeként javaslatot készített az OEF részére.

A mikológiai szakosztály gombaszakértői tanfolyamot indított; ez 1964. június végéig tart. A szakosztály legutóbbi ülésein a következő szakmai előadásokat tartották: *Heltay Imre*: „A lótrágya helyettesítése, ill. pótlása a gombatermelésben, különös tekintettel a hazai viszonyokra”, *Schuster Viktor*: „Az erdei gombák terméshozásának lehetősége”, és *dr. Törley Rezső*: „A gombák kémiai összetételének néhány időszerű kérdése” címmel.

A szakosztály a gombaszakértői tanfolyam hallgatói részére ismerkedési klubdelutánt tartott. *Heltay Imre* beszámolt